

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 002/2016

BQ (“l-ilmentatur”)

vs

Bank of Valletta p.l.c. (C2833)

(“il-provditur tas-servizz” jew “il-Bank”)

Seduta tat-12 ta’ Settembru 2018

L-Arbitru,

Ra l-ilment, li qed isir kontra l-provditur tas-servizz, li jittratta l-investment fil-*La Valette Multi Manager Property Fund* (“LVMMPPF” jew “Fond”), sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*

L-ilmentatur spjega li huwa kien mar il-Bank f’Ottubru 2006, biex jinvesti xi flus halli jkollu xi dhul mal-pensjoni. Gie sottomess li huwa gie mhajjar minn ufficjal tal-provditur tas-servizz biex jinvesti fil-LVMMPPF li “*fahhruh hafna u qalli li jhallas l-interessi kull sitt xhur u li hu adatt ghalija.*”¹

L-ilmentatur issottometta li huwa xtaq jinvesti “*f’xi haga li thallili xi ftit interessi biex inzhom mal-pensjoni,*” u sahaq li “*jien ftit li xejn nifhem f’dan is-settur.*”²

Gie sottomess li l-ilmentatur kien informa lill-provditur tas-servizz “*li ma nixtieqx ninvesti f’shares, ghaliex kont digà mort hazin, kemm mal-Global Fund Plus, kif*

¹ A fol 1

² A fol 55

ukoll mal-HSBC Maltese Assets Fund, ghalhekk kont car mieghu, kull ma ridt li ninvesti f'xi fund fejn il-kapital ikun sigur u niehu ftit interessi biex ikun dhul mal-pensjoni".³

L-ilmentatur sahaq ukoll li l-ufficjal tal-Bank "*Baqg' jispjegali u pperwadini li dan il-Fund tajjeb ghalija*".⁴ Gie anke sottomess li meta ghamel l-investment l-ilmentatur ma inghata "*ebda brochure jew prospectus, u lanqas ma qalli biex nahsibha ftit u mmur darb'ohra, ghamiltu cheque u ghamilli kollox dak il-hin*".⁵

Qieghed jintalab li jiehu lura l-kumplement tal-kapital investit fl-LVMMPPF, peress li mill-investment ta' €18,000, li huwa ghamel s'issa inghata lura biss is-somma ta' €15,675.08.⁶

Ra r-risposta fejn il-provditur tas-servizz wiegeb:

- "1. Illi in linea preliminari is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi biex jiddeciedi dwar il-validità o meno tal-kuntratt ta' tranzazzjoni, jew jekk jorbotx il-kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet, u semmai tali kwistjoni jekk titqajjem ghandha tigi deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv.*
- 2. Illi in linea preliminari ukoll, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru ghandu qabel xejn jirrifjuta li jezercita l-poteri tieghu stante tranzazzjoni li ghandha s-setgha ta' sentenza li ghaddiet in gudikat.⁷ Minghajr limitazzjoni ghall-generalità tas-suespost dan jirrendi l-ilmenti de quo frivoli w vessatorji ai termini ta' l-artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555.*
- 3. Illi in linea preliminari ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, is-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru ghandu ukoll jirrifjuta li jezercita l-poteri tieghu fil-konfront ta' BOV stante illi s-Sinjuriya Tieghu l-Arbitru ghandu s-setgha li jittratta biss ilmenti li jkunu tressqu minn "klijenti eligibbli";*

³ A fol 51

⁴ A fol 55

⁵ *Ibid.*

⁶ A fol 1

⁷ Artikolu 1729(1) tal-Kodici Civili – Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta

4. *Illi, in linea preliminari u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-intimat BOV m'huwiex il-legittimu kontradittur f'dawn il-proceduri;*
5. *Illi in linea preliminari ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-ilmentatur la ghandu d-dritt u lanqas l-interess guridiku li jippromwovi dawn l-istanzi stante li biegh u ttrasferixxa d-drittijiet kollha tieghu inkluzi drittijiet litigjuzi fil-konfront ta' inter alia l-intimat, u allura ma jistax illum jezercita dritt li m'ghadux tieghu stante li kien gie debitament trasferit lill-istess intimat li kontra tieghu qieghed isir dan l-ilment, u dan jikkostitwixxi ukoll ksur tad-dritt fundamentali ta' l-intimat li jgawdi l-proprjetà tieghu;*
6. *In linea preliminari ukoll, u minghajr pregudizzju ghas-suespost l-ilment huwa preskritt:*
 - (i) *Kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi l-kuntratt li bih l-ilmentatur ittransiga ma' l-intimat hija preskritta bit-trapass ta' sentejn u dan abbazi ta' l-artikolu 1222 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;*
 - (ii) *Minghajr pregudizzju ghas-suespost, anke li kieku ghall-grazzja ta' l-argument il-kuntratt ta' tranzazzjoni kellu jigi skartat, it-talbiet ta' l-ilmentatur msejsa fuq allegazzjonijiet ta' responsabbilita extra contrattuale jew aquiliana huma preskritti ai termini ta' l-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;*
7. *Fil-mertu, u minghajr pregudizzju ghas-suespost, illi fi kwalunkwe kaz l-ilmentatur ma soffra ebda dannu bhala rizultat ta' xi imgiba illegali ta' l-intimat, u li fl-ebda cirkostanza l-intimat, ma huwa responsabbli ghall-hlas lill-ilmentatur tas-somma mitluba, jew ta' kwalsiasi somma ohra in linea ta' danni jew xort'ohra;*
8. *L-ispejjez ta' dawn l-istanzi ghandhom jigu ssopportati mill-ilmentatur."*

Sema' lill-partijiet u ra l-affidavits tagghom.

Ra l-atti l-ohra tal-kaz.

Jikkonsidra:

Preliminari

Sfond u Fatti ewlenin

Fit-13 ta' Settembru 2005, twaqqaf il-*La Valette Multi Manager Property Fund* ("*LVMMMPF*" jew "*il-Property Fund*" jew "*il-Fond*"), sottofond tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.* ("*SICAV*"). Fir-rigward tal-*La Valette Funds SICAV p.l.c.*, il-*Valletta Fund Management Ltd.* ("*VFM*") u l-*Bank of Valletta p.l.c.* ("*BOV*") kienu rispettivament il-*Manager* responsabbli għall-amministrazzjoni generali u l-immanigjar tal-investimenti tas-*SICAV* u tal-Fond filwaqt li l-*BOV* gie inkarigat bhala *Custodian* tas-*SICAV* u tal-Fond.

Il-*BOV* kien ukoll intermedjarju, biegh u ta pariri lill-investituri tal-Fond, u anke kien inkarigat mid-distribuzzjoni tal-ishma fil-Fond. *Insight Investment Management Ltd.* kienu ingaggati mill-*VFM* bhala "*Sub-Investment Manager*" sabiex ikunu jistghu jassistu fl-immanigjar tal-assi tal-Fond.

Dan il-Fond kien licenzjat mill-*MFSA* bhala fond li kellu jinbiegh bhala *Professional Investor Fund (PIF)* lil investituri ta' esperjenza u dan skont il-ligijiet, regoli, kundizzjonijiet tal-licenzja, *guidelines* li għandhom x'jaqsmu ma' investimenti ta' dan it-tip. Dan ifisser li dan il-Fond kien wiehed regolat u dovut isegwi dawn in-normi.

Dan il-Fond beda jinbiegh fuq skala kbira, fost l-ohrajn mill-*Branches* tal-*BOV*, u nbiegh mhux biss lil investituri professjonali, imma ukoll lil hafna *retail clients*. Numru kbir ta' investituri hadu sehem f'dan il-Fond riferut ukoll fil-qosor f'din id-decizjoni bhala l-"*Property Fund*" jew "*LVMMMPF*".

Kif rikjest mil-ligi, meta tnieda dan il-Fond hareg is-*Supplementary Prospectus* tal-1 ta' Settembru 2005, u diversi Prospetti Supplimentari ohra.

L-għan tal-Fond gie deskritt bhala wiehed li jinvesti fil-proprjetà biex jipprovdi lill-investituri tieghu dhul u tkabbir fil-kapital billi jinvesti f'fondi ohra ta' investimenti li jinvestu fil-proprjetà.

Skont is-*Supplementary Prospectuses* li hargu l-provdituri, kien hemm diversi restrizzjonijiet, fosthom, restrizzjoni kif jinvestu li kienet taqra hekk:

“The limit on the level of gearing that the Fund’s underlying real estate property funds may be exposed to is of a maximum of 100% of their respective net assets.”⁸

F’Settembru 2007, il-prezz ta’ kull sehem beda niezze. Fis-7 t’Awwissu 2008, il-VFM infurmat lill-investituri li kien qed jigi sospiz il-fidi mill-Fond b’effett immedjat liema fidi baqa’ sospiz sal-2010. Dan kien ifisser li min kellu bzonn il-flus u ried jifdi l-investment tieghu ma setax.

Fl-2010 saru laqghat ghall-investituri bl-iskop li jigu mwaqqfa “*Side Pocket*” u “*Main Pool*” li gew deskritti mid-Diretturi tas-SICAV bhala: is-*Side Pocket* li kien jinkludi dawk il-fondi li kien investa fihom il-Fond li kellhom “*it-talbiet ta’ fidwa sospizi jew differiti u/jew issospended id-determinazzjoni tal-valur nett tal-assi*”, filwaqt li fil-*Main Pool* iddahhlu “*l-assi li kienu zammew livell sufficjenti ta’ likwidità u li ghalihom il-kumpanija tinsab f’pozizzjoni li tistabilixxi valur kredibbli.*”

L-azzjonisti inghataw ishma maghrufin bhala *Side Pocket Shares* u *Main Pool Shares*.

Il-Malta Financial Services Authority (“*MFSA*”), ir-regolatur tas-settur, dehrilha li kellha taghmel diversi inkjesti biex tistabilixxi l-fatti u taghti dawk id-direzzjonijiet li kienet tista’ taghmel skont il-ligi.

Filwaqt li kienu ghaddejjin inkjesti mill-*MFSA* li kien ghadhom ma gewx konkluzi, il-*BOV* ghan-nom tieghu kif ukoll ghall-Grupp *BOV* inkluzo l-*VFM*, ghamel dik li ssejhet Offerta⁹ sabiex jixtri l-ishma tal-investituri fil-fond bil-prezz ta’ €0.75 kull sehem. Din l-Offerta harget fis-26 ta’ Mejju 2011,¹⁰ u l-investituri kellhom jiddeciedu jekk jaccettawhiex jew le sat-30 ta’ Gunju 2011.

Din l-Offerta kienet wahda kundizzjonata, it-termini u l-kundizzjonijiet taghha stabbiliti mill-*BOV* minghajr ebda diskussjoni taghhom mal-investituri. Fosthom, iddahhlet il-kundizzjoni li min ser jaccetta l-Offerta kien qed jirrinunzja ghal

⁸ Din ir-restrizzjoni hija indikata bhala *Investment Restriction (v)* fil-Prospett Supplimentari originali tal-1 ta’ Settembru 2005, u fi Prospetti Supplimentari ohra ta’ wara b’eccezzjoni fis-*Supplementary Prospectus* tat-18 t’Awwissu 2010, fejn hi mnizzla bhala Restrizzjoni Numru (vi). Ghalhekk se tigi referuta fit-text kollu ta’ din id-decizjoni bhala “*Investment Restriction (v)*, fil-qosor *IR(v)*”.

⁹ Referuta fit-test kollu ta’ din id-decizjoni ukoll bhala “l-Offerta”

¹⁰ Ittra mibghuta mic-*Chairman* tal-*BOV* f’isem il-Grupp *BOV* datata 26 ta’ Mejju 2011.

kwalunkwe drittijiet legali li kellu jew jista' jkollu kontra l-Grupp *BOV*, id-Diretturi tal-Bordijiet taghom u l-impjegati.

F'ittra li baghat il-*BOV* lill-investituri¹¹ inghad lilhom li setghu jaccettaw l-Offerta u setghu ma jaccettawhiex, u gie enfasizzat li ftehim bonarju skont it-termini u kundizzjonijiet tal-istess Offerta kienet l-ahjar triq biex jigu evitati proceduri twal fil-Qorti.

Dawn it-termini tal-Offerta ma kinux accettabbli ghall-*MFSA*.

Fit-28 ta' Gunju 2011, jigifieri jumejn qabel ma ghalqet l-Offerta, l-*MFSA*, skont l-Artikolu 15 tal-*Investment Services Act*, harget direttiva lill-*BOV* li kienet tghid li l-accettazzjoni tal-Offerta kellha tkun minghajr pregudizzju ghad-drittijiet li investituri seta' kellhom ghal kumpens jew, addirittura, li jigu mpoggija fis-sitwazzjoni finanzjarja li kellhom qabel ma ghamlu l-investment fil-Fond.¹² Din id-Direttiva kienet giet appellata mill-*BOV* quddiem il-*Financial Services Tribunal*, però, liema appell ma baqax jigi segwit.

Diversi ilmenti li kienu ghamlu l-investituri mal-*MFSA* kien ghadhom mhumiex decizi.

Sadanittant, sitt ijiem qabel ghalqet l-Offerta, jigifieri fl-24 ta' Gunju 2011, l-*MFSA* harget zewg rapporti dwar il-mod kif il-provdituri tas-servizz kienu investew il-flus tal-investituri in konnessjoni mar-restrizzjonijiet ta' investment u dwar il-monitoragg tal-istess Fond.

F'dawn ir-rapporti, l-*MFSA* sabet li l-*BOV* u l-*VFM* kienu ikkommettew diversi nuqqasijiet.

Fir-rapport datat l-24 ta' Gunju 2011,¹³ li kien jittratta dwar l-obbligi li kellu l-*BOV* fil-monitoragg ta' *compliance* mal-*Investment Restrictions* inseriti fil-Prospett Supplimentari, l-*MFSA* sabet diversi nuqqasijiet, fosthom, li:

¹¹ *Ibid.*

¹² *Media Release 3/11/2011*

¹³ *Report on the MFSA's investigation on the manner in which Bank of Valletta p.l.c. fulfilled its duties with regards to the monitoring of compliance with the La Valette Multi Manager Property Fund Investment Restrictions.*

- i. il-BOV applika hazin l-*Investment Restriction (v)* tal-Prospett Supplimentari u, ghalhekk, naqas mill-obbligi tieghu “*of care and diligence required of Licence Holders with regard to their conduct of business*”;¹⁴
- ii. il-BOV naqas mir-responsabbiltajiet tieghu li jissorvelja li l-Fond jaderixxi mal-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, ma mexiex mal-obbligu tieghu ta’ “*due care and diligence in the best interests of the Fund and its unit holders*”;¹⁵ li l-BOV ma kellux procedura tajba (*proper procedures*) sabiex ikun jista’ jissorvelja lill-VFM u *Insight* fil-*Leverage Investment Restriction* u ma kisibx informazzjoni bizzejjed sabiex ikun inkonfortat li l-Fond kien qed jigi, “*managed in line with Investment Restriction (v) to enable accurate reporting in the annual Custodian Report to unit-holders*”;¹⁶ li kellu deficjenzi fiz-zamma tar-records tieghu.¹⁷

Minhabba dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA imponiet multa amministrattiva fuq il-BOV ta’ €197,995.¹⁸

Fir-rapport l-iehor dwar il-VFM, bl-istess data tal-24 ta’ Gunju 2011, l-MFSA sabet nuqqasijiet fil-qadi ta’ dmirijietha ghal dak li ghandu x’jaqsam mad-dmirijiet taghha ghall-osservanza tal-*Investment Restrictions* tal-Fond. Fost dawn in-nuqqasijiet, l-MFSA semmiet li l-VFM kienet applikat hazin l-*Investment Restriction (v)* u, ghalhekk, “*having therefore fallen short of the level of care and diligence required*” u kisret diversi regoli li kienu japplikaw ghaliha u ma kinetx agixxiet fl-interess tal-klijenti u tas-suq. Kellha wkoll deficjenzi biex tissindika kif kienu qed jinvestu l-fondi l-*Insight* li kien is-*Sub-Manager*.¹⁹ L-MFSA immultat lill-VFM is-somma ta’ €149,821.

Il-BOV hareg *Company Announcement* li tghid li kien se jappella din id-decizjoni tal-MFSA. Però, f’*Company Announcement* li hareg, sussegwentement, fit-18 ta’ Lulju 2011, il-Bank habbar li mhux ser jappella ghaliex kellu konkorenza kbira ghall-Offerta u, flimkien mal-VFM, ma riedux itawwlu l-kwistjoni.

¹⁴ *Ibid.* p 8

¹⁵ *Ibid.* p 9

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.* p 10

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Ibid.* p 8-9

Ir-rapport l-iehor dwar prattici ta' bejgh ta' *units* fil-*Property Fund*, l-*MFSA* hargitu fit-22 ta' Gunju 2012, kwazi sena wara li ghalqet l-*Offerta*.

L-*MFSA* sabet diversi nuqqasijiet fosthom: nuqqas ta' pariri tajbin (*inappropriate*) lill-klijenti kif ukoll sabet prattici ta' "*misleading information*" lill-klijenti, kif ukoll ksur ta' diversi regolamenti li jirregolaw it-thaddim tan-negozju applikabbli dak iz-zmien.²⁰

Ghalhekk imponiet multa amministrattiva fuq il-*BOV* ta' €203,350.

Il-Bank hallas il-multa u l-appell li kien ghamel quddiem it-Tribunal ghas-Servizzi Finanzjarji kontra parti minn din id-decizjoni li gie irtirat mill-*BOV* minghajr ma accetta l-ebda responsabbiltà legali.

Ghall-*MFSA*, l-*Offerta* ma kinitx ikkonkludiet il-kaz, kif kienet l-intenzjoni tal-*BOV* li min jehodha kien ikun qed icedi kwalunkwe dritt legali kontra l-*BOV*. Fil-fatt, permezz ta' Direttiva tat-28 ta' Gunju 2011, l-*MFSA* obligat lill-Bank biex jizgura illi l-accettazzjoni ta' din l-*Offerta* kellha tkun minghajr pregudizzju ghal kwalunkwe dritt li whud mill-investituri kellhom ghal kumpens jew, addirittura, jergghu jitpoggew fil-qagħda finanzjarja tagħhom qabel ma investew fil-*Property Fund*.

Permezz ta' ittra tal-1 ta' Gunju 2012,²¹ l-*MFSA* infurmat lill-*BOV* li kienet se tigi appuntata kumpanija professjonali li tagixxi b'mod indipendenti sabiex, fost affarijiet ohra, kellha tikklassifika lill-investituri bhala dawk li kienu jikkwalifikaw bhala "*experienced investors*" u ohrajn li ma kinux jikklassifikaw bhala "*experienced investors*", bl-intenzjoni li min ikun eligibbli jithallas kumpens mill-*BOV*.

Giet appuntata id-ditta ta' *Mazars*, li r-rapport tagħhom tlesta fil-21 ta' Jannar 2013.²² L-*MFSA* ghaddiet lista ta' investituri li, skont dan ir-rapport, kellhom jinghataw kumpens, u l-*BOV* hallas lil dawk l-investituri li kienu eligibbli skont ir-rapport tal-*Mazars*.

²⁰ *Report on the MFSA investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.*

²¹ Ittra mid-Direttur Generali tal-*MFSA* lic-*Chairman* tal-*BOV* annessa bhala *Exhibit 1* quddiem il-*Financial Services Tribunal* fil-kaz: *BOV vs MFSA*.

²² *Mazars - Independent Expert's Report, 21 January 2013.*

Skont dawn il-kriterji gie deciz min kellu jinghata kumpens u min ma kellux jinghata kumpens. Minkejja li l-BOV kien nizzel fl-Offerta li din kienet tikkonkludi l-kaz ghal min jaccettaha, (*in full and final settlement*), xorta wahda ghamel hlasijiet lil diversi investituri skont kif stabbilit mill-Mazars.

Il-Bank of Valletta p.l.c., f'isem il-Grupp, hallas din id-differenza lil numru ta' investituri, izda ohrain li nstabu li kellhom "*l-esperjenza*" jew li t-tranzazzjoni kienet fuq bazi ta' "*Execution Only*" ma inghatawx id-differenza bejn dak li investew u l-ammont imhallas bl-Offerta jew minghajrha.

Eccezzjonijiet Preliminari

Eccezzjonijiet dwar Gurisdizzjoni

Il-provditur tas-servizz qajjem tlett eccezzjonijiet dwar il-kompetenza fis-sens li l-Arbitru m'ghandux jisma' dan il-kaz ghaliex m'ghandux il-kompetenza taht il-ligi li jiddeciedi dwar kuntratt ta' tranzazzjoni bejn il-partijiet li saret *res judicata* liema kwistjoni tista' titqajjem biss quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili b'mod esklussiv; li, ghalhekk, l-ilment huwa wiehed frivolu u vessatorju *ai termini* tal-Artikolu 21(2)(c) tal-Kap. 555 u li fil-konfront tal-BOV l-ilmentatur mhuwiex "*klijent eligibbli*".

L-Arbitru ser jittratta dawn l-eccezzjonijiet dwar kompetenza flimkien.

L-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji gie mwaqqaf permezz tal-Att XVI tal-2016 (Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta) li stabbilixxa l-kompetenza tieghu. Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru ma tiddependix fuq ir-rieda jew ix-xewqa tal-partijiet jew il-materja li dwarha jigi mitlub jiddeciedi, izda hija stabbilita fuq kriterji oggettivi li l-legislatur deherlu li ghandu jistabbilixxi.

Skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta,²³ l-Arbitru ghandu l-kompetenza li "*jisma' lmenti skont il-funzjonijiet tieghu taht l-Artikolu 19 (1) fir-rigward tal-imgiba ta' provditur tas-servizzi finanzjarji.*" M'hemm l-ebda kwalifika dwar il-materja tal-ilment u l-Arbitru jista' jisma' kwalunkwe ilment imressaq minn klijent eligibbli kontra provditur tas-servizzi finanzjarji dejjem fil-limiti tal-istess Att.

²³ Art. 21(1)(b) tal-Kap. 555

Dan huwa imsahhah minn dak li hemm provdut fl-Artikolu 19 (1) fejn il-funzjoni primarja tal-Arbitru hija deskritta bhala dik li *“jittratta lmenti mressqa minn klijenti eligibbli.”* L-istess, m’hemm l-ebda limitazzjoni xi jkun l-ilment imressaq sakemm jaqa’ fil-parametri tal-istess Kap. 555.

Ghalhekk, it-test tal-kompetenza huwa li min iressaq l-ilment irid ikun *“klijent eligibbli”* u kontra min jitressaq l-ilment irid ikun *“provditur tas-servizzi finanzjarji”* skont id-definizzjoni tal-Kap. 555.

“Klijent eligibbli” huwa definit bhala: *“klijent li jkun konsumatur ta’ provditur tas-servizzi finanzjarji, jew li lilu l-provditur tas-servizzi finanzjarji jkun offra li jipprovidi xi servizz finanzjarju, jew li talab il-provdiment ta’ xi servizz finanzjarju minn provditur tas-servizzi finanzjarji.”*²⁴ L-istess artikolu jipprovidi li *“klijent’ ghandu jinkludi, persuna fizika, inkluzi s-successuri taghha fit-titolu jew mikrointrapriza.”*

Il-ligi tistabbilixxi ukoll min hu provditur tas-servizzi finanzjarji:

*“provditur tas-servizzi finanzjarji’ tfisser provditur tas-servizzi finanzjarji li jkun jew li jkun gie licenzjat jew awtorizzat xort’ohra mill-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta’ Malta skont l-Att dwar l-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta’ Malta jew kull ligi ohra tas-servizzi finanzjarji, inkluz izda mhux limitat ghal servizzi ta’ investiment, ibbankjar, istituzzjonijiet finanzjarji, karti ta’ kreditu, pensjonijiet u assigurazzjoni...”*²⁵

L-ilmentatur odjern huwa klijent eligibbli filwaqt li l-provditur tas-servizz huwa provdituri tas-servizz skont id-definizzjoni tal-Kap. 555 fuq citat.

Ghalhekk, il-kompetenza tal-Arbitru tiskatta hekk kif jigu sodisfatti dawn ir-rekwiziti tal-ligi u, galadarba tiskatta din il-kompetenza, l-Arbitru mhuwiex ristrett biex jisma’ ilment, tkun xi tkun il-materja u l-kwalità tieghu, basta jkun marbut ma’ xi servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u moghti minn provditur ta’ servizz li jaqa’ taht id-definizzjoni tal-ligi.

Il-legizlatur bl-ebda mod ma illimita l-kompetenza tal-Arbitru hlief ghal dak li jipprovidi l-istess Att. Perezempju, l-Arbitru jista’ jisma’ kazi li jmorru lura sal-1

²⁴ Kap. 555, Art. 2

²⁵ *Ibid.*

ta' Mejju 2004, (u mhux aktar), u "*jista' jaghti rimedju pekunjarju ghal kull ilment sa massimu ta' €250,000.*"

Li kieku l-legizlatur ried jillimita l-kompetenza tal-Arbitru, fic-cirkostanzi li qed jghid il-provditur tas-servizz, allura, kieku kien jaghmel hekk, imma dan il-legizlatur m'ghamlux.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad l-eccezzjonijiet dwar kompetenza u, galadarba gie deciz li l-ilmentatur huwa klijent eligibbli u jista' jressaq l-ilment, allura, m'hemm xejn frivolu u vessatorju fl-ilment tieghu u ser jikkunsidrah.

Issa l-Arbitru ser jittratta dak li qal il-provditur tas-servizzi finanzjarji li qed isostni li l-kaz huwa wiehed maghluq ghaliex sehhet tranzazzjoni bejn il-partijiet liema tranzazzjoni ghandha l-effett ta' res judicata bejn il-partijiet.

U, in sostenn ta' dan, il-provditur tas-servizz jaghmel referenza ghal dak li jipprovdi l-Kodici Civili.

M'hemm l-ebda dubju li l-provditur tas-servizz kien qed joffri servizz fil-qasam tas-servizzi finanzjarji. Il-provditur tas-servizz mhuwiex kumpanija ordinarja li dahlet f'xi kuntratt semplici ma' kontraent iehor, imma l-provditur tas-servizz huwa kumpanija li tahdem fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u hija soggetta ghal skrutinju akbar, anke minn regoli *ad hoc*, li japplikaw f'dak il-qasam, dejjem biex jigi protett l-investitur.

Dan gie enfasizzat mill-MFSA fir-rapport taghha tal-22 ta' Gunju 2012,²⁶ fejn ghamlitha cara li l-BOV kien suggett ghall-*guidelines* applikabbli qabel l-2007 u l-*Investment Services Rules* minn Novembru 2007.

M'hemm l-ebda dubju lanqas li s-servizz jikkostitwixxi kuntratt bejn konsumatur u kummercjant u, ghalhekk, japplikaw ghal din ir-relazzjoni guridika kemm ligijiet, regoli u regolamenti pratici u professjonali stabbiliti u linji gwida minn awtoritajiet supervizjonali nazzjonali u tal-Unjoni Ewropea, u anke ligijiet u Direttivi²⁷ li saru biex jaghtu protezzjoni lill-konsumatur.

²⁶ *Report on the MFSA Investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund.*

²⁷ Kap. 555, Art 19(3)(c)

Din ir-relazzjoni guridika li nholqot bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz m'hijiex wahda regolata esklussivament mill-Kodici Civili u fejn *si tratta* relazzjoni bejn konsumatur u kummercjant, japplikaw il-provedimenti tal-Kap. 378 tal-Ligijiet ta' Malta, u f'din ir-relazzjoni meta jintuzaw espressjonijiet mhux gusti, il-provedimenti tal-Kap. 378 jipprevalu fuq il-Kodici Civili u l-Kodici tal-Kummerc.²⁸

L-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni fil-Kaz Nru. 028/2016 deciz minnu fit-23 ta' Frar 2018,²⁹ u semma r-ragunijiet ghalfejn ma sehhetx tranzazzjoni bejn il-provdituri tas-servizz u l-konsumatur.

L-Arbitru spjega li anke skont decizjonijiet tal-Qorti tal-Appell, il-kuncett tal-*pacta sunt servanda* f'dawn il-kazi fejn *si tratta* kuntratt bejn konsumatur u kummercjant kellu l-limitazzjonijiet tieghu. Spjega ukoll kif l-Offerta u l-kuntratt ta' Accettazzjoni saru f'cirkustanzi fejn il-konsumatur ma kellux wisq ghazla hliet li jaccetta din l-Offerta; u l-klawsoli tal-Offerta fil-bidu taghha, u l-klawsoli 2.9 u 3(a) tal-istess Offerta, kif ukoll kull fejn hemm li l-ilmentaturi kienu qed icedu d-drittijiet litigjuzi taghhom, jew li b'xi mod kienu qed icedu kwalunkwe drittijiet li kellhom, ghandhom jitqiesu klawsoli ingusti u pprojbiti u jitqiesu daqslikieku qatt ma ddahhlu.

Galadarba dawn il-klawsoli tqiesu li m'ghandhom l-ebda effett, ghalhekk jitqies li ma sehhet l-ebda tranzazzjoni bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz li teskludi lill-Arbitru milli jindaga l-mertu tal-kaz.

Peress li kif inghad l-Arbitru dahal fil-fond fuq din il-kwistjoni, a skans ta' repetizzjoni u sabiex jittratta l-ilment kemm jista' jkun b'mod "*ekonomiku u mhaffef*",³⁰ qieghed jaghmel referenza ghal dak li gie deciz minnu fil-Kaz Nru. 028/2016 fit-23 ta' Frar 2018,³¹ u r-ragunijiet u l-motivazzjoni li ta f'dak il-kaz f'dan ir-rigward, ghandhom jghoddu ukoll ghal dan il-kaz.

²⁸ Kap. 378, Art. 47(B)

²⁹ *Link*: <https://financialarbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20p.l.c.%20et.pdf>

³⁰ Kap. 555, Art 19(3)(d)

³¹ Dan il-kaz jinsab fuq il-*link*: <https://financialarbiter.org.mt/en/About-Us/Documents/Decisions/2018/KAZ%20028-2016%20-%20CAE%20vs%20Bank%20of%20Valletta%20p.l.c.%20et.pdf>

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad dawn l-eccezzjonijiet.

Eccezzjoni li l-BOV m'huwiex il-Legittimu Kontradittur

Dwar l-eccezzjoni li l-BOV mhuwiex il-legittimu kontradittur l-Arbitru m'ghandux ghalfejn jidhol wisq fil-fond ta' din l-eccezzjoni ghax jidher evidenti li kien il-BOV li biegh il-prodott lill-ilmentatur u l-ilmentatur huwa gustifikat li jaghmel l-ilment kontra min bieghlu l-prodott .

Il-provditur tas-servizz dahal f'obbligi kuntrattwali mal-ilmentatur u, ghalhekk, huwa evidenti li huwa l-legittimu kontradittur.

Eccezzjoni li l-Ilmentatur m'ghandux interess guridiku

Dwar l-interess guridiku tal-ilmentatur, l-Arbitru jhoss li jkun adegwat li jinghad li l-ilmentatur ghandhu interess reali, attwali u personali u johrog minn vjolazzjoni ta' dritt. L-ilment li ghamel jista' jipproduci rizultat pekunjarju jew vantagg ghalih u huwa guridiku u bbazat fuq dritt pretiz u, ghalhekk, ghandu interess guridiku. Barra minn hekk, galadarba huwa "*klijent eligibbli*" skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, huwa ghandu d-dritt iressaq l-ilment tieghu quddiem l-Arbitru.

Eccezzjonijiet dwar Preskrizzjoni

Il-provditur tas-servizz qed jeccepixxi l-preskrizzjoni a bazi tal-Artikoli 1222 u 2153 tal-Kodici Civili.

Skont l-Artikolu 1222, kwalunkwe azzjoni li ghandha l-effett li tirrexxindi kuntratt hija preskritta bit-trapass ta' sentejn.

L-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 qed jigi invokat ghaliex skont il-provditur tas-servizz it-talbiet tal-ilmentatur huma msejsa fuq allegazzjonijiet ta' responsabbiltà *extra contrattuale* jew *aquiliana* u huma preskritti skont l-istess artikolu.

Dwar l-ewwel eccezzjoni tal-preskrizzjoni ibbazata fuq l-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, l-istess artikolu jstabilixxi li: "*Meta l-ligi f'xi kaz partikolari ma tistabilixxix zmien aqsar, l-azzjoni ghar-rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, eghmil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn.*"

Jigifieri dan l-artikolu jghodd ghal meta min jiftah azzjoni, f'dan il-kaz ilment quddiem l-Arbitru, dik l-azzjoni tkun ibbazata fuq ir-rexxissjoni. L-ilmentatur mhux qed jitlob rexxissjoni tal-obbligazzjoni u, ghalhekk, mhuwiex il-kaz li jigi applikat l-Artikolu 1222 (1) tal-Kodici Civili.

Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

L-eccezzjoni l-ohra tal-preskrizzjoni hija bbazata fuq l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 li jghid li *“L-azzjoni ghall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b’reat taqa’ bi preskrizzjoni bl-eghluq ta’ sentejn.”*

Dwar din il-preskrizzjoni l-Arbitru jaghmel referenza ghal dak deciz fis-sentenza: **Go p.l.c. vs Charles Dimech**,³² fejn il-Qorti qalet:

“Illi l-Qrati taghna dejjem irritennew illi l-preskrizzjoni ta’ sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 ta’ l-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili) hija applikabbli ghad-danni extra-kontrattwali jigifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta’ obbligazzjoni imma ‘ex delictu vel quasi’.

Meta d-danni huma ‘ex contractu’ ghax gejjin minn vjolazzjoni ta’ obbligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta’ hames snin u mhux ta’ sentejn.”

Barra minn hekk, kif intqal mill-Qorti tal-Appell fil-kawza **Avv. Dr. Pio M. Valletta pro et noe vs Jenő Torocsik et deciza fis-7 t’Ottubru 2016:**

“Il-preskrizzjoni ta’ sentejn li tolqot l-azzjoni ghal danni li ma jkunux kagunati b’reat hija applikabbli biss fil-kaz ta’ danni indipendenti minn obbligazzjoni kuntrattwali (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622).”

Fil-kaz odjern, l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz kellhom relazzjoni kuntrattwali bejniethom meta l-provditur biegh dan il-prodott lill-ilmentatur.

Galadarba l-ilment johrog minn relazzjoni kuntrattwali, u din l-eccezzjoni hija bbazata fuq preskrizzjoni relatata ma’ azzjoni akwiljana, din l-eccezzjoni dwar preskrizzjoni qieghda ukoll tigi michuda.³³

³² PA, 28 ta’ Lulju 2011

³³ Ara Roland Darmanin Kissaun et vs GlobalCapital Financial Management Ltd., PA, 1/06/2017

Fil-Mertu

L-Arbitru jrid jiddeciedi dan il-kaz skont dak li fil-fehma tieghu huwa ekwu, gust u ragonevoli fic-cirkustanzi partikolari u mertu sostantivi tal-kaz.³⁴

Il-Fatti tal-Kaz

L-Ilmentatur

L-ilmentatur kellu 65 sena meta investa fl-LVMMPF. Hekk kif deskritt fl-*affidavit* tieghu, huwa kien irtirat u kellu livell ta' edukazzjoni "*sat-tielet sena sekondarja*" u kkonferma li "*naq naqra tajjeb bil-Malti u Ingliz*".³⁵

Min-naha ta' investimenti ohra, l-ilmentatur ikkonferma waqt is-seduta tal-20 ta' Novembru 2017, li "*kelli investit f' bonds tal-Gvern u f' tal-MIDI u ma kelli ebda property fund iehor*".³⁶ F'ittra li l-ilmentatur kien issottometta mal-Ufficcju tal-Arbitru huwa anke semma l-*Global Fund Plus* u *HSBC Maltese Assets Fund* li minn dawn l-investimenti kien mar hazin.³⁷

L-ilmentatur accetta l-Offerta li saret mill-Bank ghal €0.75 kull sehem u rcieva s-somma ta' €11,756.31.³⁸ L-ilmentatur ircieva ukoll is-somma ta' €3,918.77 wara r-*review* indipendenti li sar mill-*Marccus Partners and Mazars Group* ("*Mazar*") hekk kif gie ikkomunikat lilu fl-ittra datata 21 ta' Jannar 2013, mahruqa mill-provditur tas-servizz.³⁹

Il-Provditur tas-Servizz

Matul is-smigh ta' dan il-kaz il-provditur tas-servizz ipprezenta erba' *affidavits* flimkien ma' dokumentazzjoni ohra kif gej:

³⁴ Kap. 555, Art 19(3)(b)

³⁵ A fol 55

³⁶ A fol 902

³⁷ A fol 51

³⁸ A fol 41 u 1

³⁹ A fol 63

Affidavit tas-Sinjura Avalon Abela – Head, Compliance & Regulatory Affairs mal-BOV Asset Management Limited^{40 41}

Mal-*affidavit* tagħha gew annessi diversi dokumenti relatati mal-ilment, li huma ittra datata 21 ta' Jannar 2013, li fiha l-ilmentatur qiegħed jigi nformat li l-Bank iddecieda jagħmel pagament lilu għas-somma ta' €3,918.77 wara l-verifika tal-fajl tiegħu minn *Mazars*,⁴² kopja tal-*Application Form and Experienced Investor Declaration Form*⁴³ u prospett ta' *dividends/reinvestments*.⁴⁴

*Affidavit tas-Sur Mario Mallia – Chief Executive Officer mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴⁵

Fl-*affidavit* tiegħu saret partikolarment referenza għall-fatt li l-investimenti fil-proprjetà immobbli kienu gew affettwati b'mod negattiv kawza tal-krizi finanzjarja globali li hakmet is-swieq finanzjarji madwar id-dinja. Barra minn hekk, hu sahaq fuq il-fatt li l-ilmentatur kien accetta l-Offerta tal-provditur tas-servizz (€0.75), liema Offerta kienet suggetta għal diversi kundizzjonijiet kif ukoll li l-Bank għamel pagament *ex gratia* ulterjuri ta' Ewro 0.25 li kien anke suggett għall diversi kundizzjonijiet.

*Affidavit tas-Sur Kenneth Farrugia – Chief Officer Business Development mal-Bank of Valletta p.l.c.*⁴⁶

L-*affidavit* tiegħu huwa iktar iffukat fuq l-irwolijiet tas-SICAV, tal-BOV Asset Management Limited (qabel VFM) bhala *Manager* tal-Fond, tal-Bank of Valletta p.l.c. bhala l-Kustodju tal-Fond, u l-LVMMPF innifsu kif ukoll il-komunikazzjonijiet mal-investituri. Fost dokumenti oħra, mal-*affidavit* tiegħu giet ipprezentata kopja tal-Prospett Supplimentari datat l-1 ta' Settembru 2005.

⁴⁰ A fol 61

⁴¹ Skont ir-Registru tal-Kumpaniji, it-tibdil fl-isem għal "*BOV Asset Management Limited*" minn "*Valletta Fund Management Limited*" kien b'effett mit-22 ta' Novembru 2016.

⁴² A fol 63

⁴³ A fol 65 - 67

⁴⁴ A fol 69

⁴⁵ A fol 70

⁴⁶ A fol 115

*Affidavit tas-Sur Peter Perotti – Chief Retail Banking Officer mal-Bank of Valletta p.l.c. u Direttur tal-La Valette Funds SICAV p.l.c.*⁴⁷

L-*affidavit* tieghu iffoka fuq is-sospensjoni tal-fidi tal-ishma fil-LVMMPPF u x'wassal ghal din is-sospensjoni, filwaqt li elenka d-diversi komunikazzjonijiet li saru mal-investituri f'dan ir-rigward. Gew ukoll ipprezentati diversi kontijiet finanzjarji tal-iskema fost dokumenti ohra relatati mal-Fond.

Ta' min jinnota li fl-ebda wiehed mill-erba' *affidavits* ipprezentati, l-provditur tas-servizz ma ittratta l-ilment specifiku imressaq mill-ilmentatur. Apparti l-*affidavit* ta' Avalon Abela, t-tlett *affidavits* l-ohra kienu jinkludu stqarrijiet u dokumentazzjoni b'mod generali u mhux specifici ghall-ilment innifsu.

Kunsiderazzjonijiet

L-Investment hekk kif mibjugh lill-ilmentatur u aspetti ohra

Hekk kif digà spjegat hawn fuq, l-ilmentatur kien mar il-Bank biex jinvesti xi flus halli jkollu xi flus ghall-pensjoni. Fis-seduta tal-20 ta' Novembru 2017, l-ilmentatur sahaq *"li meta ghamilt l-investment, dan kien sar f'25 minuta kollox"*.⁴⁸ L-ilmentatur sahaq ukoll *"li jien qatt ma ridt ishma, però, tal-bank ikkonvincieni li kont qed ninvesti qisu f'kumpless, imbaghad, jidhlu l-kirjiet minnu"*.⁴⁹

Rigward l-Offerta, l-ilmentatur sahaq li *"Meta ffirmajt l-Offerta kelli 71 sena u minhabba l-età, ma ridtx nidhol il-Qorti. Jien qatt ma dhalt il-Qorti"*.⁵⁰

L-akkwist tas-sehem fil-LVMMPPF mill-ilmentatur fl-10 ta' Ottubru 2006, huwa evidenzjat bil-kopja tal-*Contract Note* li nharget mill-VFM.⁵¹ Fil-formola ufficjali tas-SICAV rigward l-accettazzjoni tal-Offerta mill-ilmentatur fis-sena 2011, huwa indikat li l-ilmentatur kellu 15,675.075 *units* jew sehem fil-Fond (maqsumin bhala 8,047.580 fil-*Main Pool* u 7,627.495 fis-*Side Pocket*).⁵²

⁴⁷ A fol 242

⁴⁸ A fol 902

⁴⁹ *Ibid.*

⁵⁰ A fol 902

⁵¹ A fol 68

⁵² A fol 41

Mal-*Application Form* tal-ilmentatur giet kompluta *Experienced Investor Declaration Form*.⁵³ Hekk kif indikat fl-*Appendix V*⁵⁴ tal-Prospett Supplimentari⁵⁵ datat l-1 ta' Settembru 2005, l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setgħet tigi accettata sakemm din il-formola ma tkunx kompluta.

Sabiex investitur seta' jkun meqjus eligibbli li jinvesti fl-LVMMPPF, kellu jissodisfa d-definizzjoni ta' *experienced investor* u wahda minn tliet kriterji partikolari. Dawn it-tliet kriterji huma elenkati kemm fid-definizzjoni⁵⁶ ta' *experienced investor* fil-Prospett Supplimentari, kemm f'*Appendix V* tal-istess Prospett, kif ukoll fl-*Experienced Investor Declaration Form*.

Din il-formola tal-ahhar turi dikjarazzjoni iffirmata mill-ilmentatur li huwa kien *experienced investor* peress li fil-hames snin precedenti kien għamel tranzazzjonijiet ta' investment li kienu jammontaw għal tal-inqas is-somma ta' USD50,000 jew l-ekwivalenti.

Dwar l-iffirmar tal-*Experienced Investor Declaration Form* mill-klijenti li xtraw dan il-Fond, l-Arbitru ra r-rapport tal-MFSA⁵⁷ li kien sar biex l-MFSA tara xi prattici ta' bejgh (*sales practices*) kien uza l-*Bank of Valletta p.l.c.* biex biegh dan il-Fond. Qabel xejn, l-MFSA għamlitha cara li dan il-Fond ma setax jinbiegh lil kulhadd:

“The features of the Fund including its risk factors as described in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as 'experienced investors', therefore, 'persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved' with regards to an investment in the Fund. Its features, including the relevant risks, made this an unsuitable product for unsophisticated retail investors or investors having a cautious risk profile. In fact, BOV's own asset allocation models for investors, when

⁵³ A fol 67

⁵⁴ A fol 169

⁵⁵ A fol 119

⁵⁶ A fol 122-123

⁵⁷ *Report on the MFSA investigation into the sales practices by Bank of Valletta p.l.c. of the La Valette Multi-Manager Property Fund 22 June 2012.*

updated to include reference to the Fund in March 2006, did not recommend any exposure to the Fund for clients with a cautious risk profile.”⁵⁸

Ghalhekk il-fatt wahdu li l-investituri kienu iffiraw din l-*Experienced Investor Declaration Form*,⁵⁹ li minghajr l-iffirmar taghha l-Bank ma setax ibieghilhom dan l-investment, ma kienx ifisser li b’daqshekk l-investituri saru verament investituri ta’ esperjenza. Din il-formola, *standard form*, inghatat mill-Bank lil kull min deherlu li seta’ jbieghlu dan il-Fond li inbiegh fuq skala kbira hafna lil eluf ta’ klijenti. Dan il-hsieb huwa ukoll dak li ddecidiet l-MFSA fir-rapport taghha ‘il fuq imsemmi:

“Further to an exercise carried out by the Authority to verify *inter alia* the nature of the investors, it was determined that by reference to the nature of their profession/occupation, various advisory clients reviewed would be regarded as unsophisticated investors. *Many investors were only regarded as experienced investors due to their self-declaration that they had carried out investment transactions amounting to at least a sum of, or equivalent to, USD50,000. In this regard, the records of BOV provide to the MFSA in relation to these investors indicate that in various instances, BOV advisors did not take reasonable steps to ensure that the said investors were indeed experienced investors before advising them to invest in the Fund, and that the Fund was suitable for these clients.*”⁶⁰

Mela ghall-MFSA il-fatt li l-klijenti inghataw l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmawha ma kienx bizzjed u kien hemm certu responsabilità applikabbi fuq il-provditur tas-servizz biex jizgura li l-investituri kienu tassew “*experienced investors*”. L-Arbitru jaqbel ma’ dan.

Ghalkemm fil-kuntest ta’ *advisory clients* hemm obbligi addizzjonali fejn kellu jigi assessjat is-*suitability* tat-tranzazzjoni ghall-klijent, wiehed iqis li anke fejn is-servizz offrut lill-klijent ma kienx jinvolvi *investment advice*, il-provditur tas-servizz xorta kellu certu responsabilità u jezercita prudenza u diligenza fir-rigward ta’ min qieghed jinvesti u jiddahal fil-Fond, u dan minhabba, fosthom,

⁵⁸ *Ibid.*, p 10, *Bold* tal-Arbitru

⁵⁹ Li kif ser jigi muri f’ din id-decizjoni ma kinitx kompluta ghax ma kinitx konformi mal-Prospett Supplimentari

⁶⁰ *Ibid.*, *Bold* u *italics* tal-Arbitru

il-kriterji specifici ta' eligibilità li kienu japplikaw ghal min seta' jinvesti fil-Fond fejn wiehed kellu jiehu in konsiderazzjoni n-natura specifika tal-investitur ghal min il-Fond kien fl-ahhar mill-ahhar immirat, jigifieri "*Experienced Investors*" hekk kif definit fil-Prospett.

Wiehed iqis ukoll aspetti oħra f'dan ir-rigward bhall-mod ta' kif inbiegh l-LVMMMPF lokalment, fejn dan il-prodott gie "*marketed*" jew offrut mir-rapprezentanti tal-Bank fuq firxa wieghsa lil diversi klijenti; il-konnessjoni tal-provditur tas-servizz mal-Fond; u l-fatt li l-Fond kien *Professional Investor Fund* u li, ghalhekk, kien jaqa' taht regim distint u separat minn dak applikabbli ghal *Retail Funds* fejn ir-regim ta' *Professional Investor Funds* joffri inqas protezzjoni hekk kif imsemmi b'enfasi fis-sezzjoni intitolata "*Important Information*" fis-*Supplementary Prospectus* tal-LVMMMPF stess.

L-Arbitru jaqbel ukoll anke ma' dak deciz mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili,⁶¹ fejn iddecidiet li bl-iffirmar wahdu ta' dokumenti f'kaz ta' bejgh ta' servizz finanzjarju ma kienx jeskolpa lill-provditur tas-servizz jekk wiehed ma kienx konsapevoli ta' dak li kien qed jiffirma.

F'dan il-qasam, fejn ghandek espart fuq naha u konsumatur zghir fuq in-naha l-oħra, il-provditur tas-servizz ghandu r-responsabbiltà li jara li l-klijent kellu "*the expertise, experience and knowledge*" li jifhem ir-riskji marbuta ma' dak il-prodott u mhux sempliciment jitlob lill-klijent jiffirma dokumenti biex jaghmluh eligibbli fuq l-aspett biss li imtliet u giet iffirmata l-formola, minghajr ma din tinghata l-hsieb, l-attenzjoni u l-importanza dovuta u minghajr ma jigi wkoll zgurat li hemm bazi ragonevoli li tiggustifika d-dikjarazzjonijiet in kwistjoni ta' *experienced investor*.

Ghalhekk l-Arbitru jrid jara jekk verament l-ilmentatur kellux dik l-*expertise*, esperjenza u t-taghrif biex jinvesti f'dan il-Fond u jekk giex dikjarat "*experienced investor*" ghaliex sempliciment gie moghti l-*Experienced Investor Declaration Form* biex jiffirmaha. Dan l-Arbitru jrid jaghmlu skont il-provi migjuba quddiemu mill-partijiet.

⁶¹ *Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, 11/07/2016

Experienced Investor u l-Experienced Investor Declaration Form

A bazi tal-kontenut tal-Prospett Supplimentari datat 1 ta' Settembru 2005, l-ebda applikazzjoni ghal dan l-investment ma setghet tigi accettata sakemm l-*Experienced Investor Declaration Form* ma tkunx kompluta. Fil-fatt, is-sezzjoni *Buying, Selling and Switching*⁶² tal-Prospett Supplimentari, tindika bic-car u b'mod enfasizzat li:

*"No applications for investment will be accepted unless an Experienced Investor Declaration Form as set out in Appendix V accompanies it."*⁶³

L-istess sezzjoni tindika ukoll:

*"Investment in the Fund is only suitable for investors who meet the Experienced Investor criteria as defined under the section 'Definitions'."*⁶⁴

Taht is-sezzjoni *Definitions*⁶⁵ fil-Prospett Supplimentari, *Experienced Investor* hija definita hekk kif gej:

"Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved. An investor must state the basis on which he/she satisfies this definition, either by confirming that he/she is:

- 1. a person who has worked in the financial services sector for at least one year in a professional position, or,*
- 2. a person who has been active, for at least one year in a professional position, in the acquisition and/or disposal of real estate property funds and/or in securities linked to real estate property, or,*
- 3. a person who within the past 5 years, carried out investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000.*

In case of joint Applicants, the Applicants must have either:

⁶² A fol 135

⁶³ *Ibid.*

⁶⁴ A fol 136

⁶⁵ A fol 122

- i. *carried out separately, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case each joint holder has to meet, individually, the Experienced Investor criteria, or,*
- ii. *carried out jointly, within the past 5 years, investment transactions amounting to at least a sum of or equivalent to USD50,000 in which case, provided that they are the same joint holders, the Experienced Investor criteria may be met jointly.”*

Izda jekk, imbaghad, tinghata harsa lejn l-*Experienced Investor Declaration Form*⁶⁶ li l-ilmentatur gie ipprezentat sabiex jiffirma, **wiehed isib li hemm aspett materjali li huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat jew ma inghatax l-attenzjoni dovuta meta nbiegh l-istess Fond.**

Dan l-aspett huwa, fil-fatt, l-istqarrija tal-bidu nett tad-definizzjoni ta' *Experienced Investor* minn fuq xiex il-paragrafi sussegwenti huma msejsa. Il-formola, fil-fatt, tiddekrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecificax u ma tinkludix b'dettall u prominenza l-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif, fil-fatt, deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni "*Definitions*" fil-Prospett Supplimentari.⁶⁷

Fil-fatt, id-definizzjoni⁶⁸ fil-Prospett Supplimentari ghandha klawsola inizjali krucjali li tghid "*Experienced investors are considered as persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved*".

Din l-istess klawsola principali ma gietx specificata u mnizzla fl-*Experienced Investor Declaration Form* ipprezentata lill-ilmentatur hekk kif imsemmi hawn fuq izda l-enfasi fil-formola saret biss fuq il-paragrafi sussegwenti tad-definizzjoni. Lanqas giet ipprovduta xi evidenza jew kummenti li dan l-aspett seta' kien spjegat jew diskuss qabel l-investment.

⁶⁶ A fol 67

⁶⁷ A fol 122

⁶⁸ *Ibid.*

Fir-rapport tagħha tat-22 ta' Gunju 2012, dwar "*sales practices*" tal-BOV in konnessjoni ma' dan il-Fond, l-MFSA ukoll tat importanza lil din il-parti tad-definizzjoni ta' "*experienced investor*":

"The features of the Fund including its risk factors as contained in the prospectus of the Fund, made this eligible to be licensed as a professional investor fund which could be marketed only to investors who qualify as '*experienced investors*', therefore, '*persons having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved*' with regard to the investment in the Fund."⁶⁹

L-Eligibilità tal-Ilmentatur bhala *Experienced Investor*

Fl-applikazzjoni tiegħu, l-ilmentatur iffirma li kien eligibbli taht it-tielet kriterju, cioè, li fil-hames snin precedenti, għamel tranzazzjonijiet ta' investiment li jammontaw għal mill-inqas is-somma, jew ekwivalenti, għal USD50,000.

Minkejja d-dikjarazzjoni iffirmata mill-ilmentatur, il-provditur tas-servizz naqas milli jissostanzja din id-dikjarazzjoni billi jipprezenta l-evidenza mehtiega li turi li l-ilmentatur jilhaq wiehed mis-sussegwenti tliet kriterji ta' *experienced investor*, jgħid li kienu saru tranzazzjonijiet li jammontaw minn tal-inqas għal USD50,000 fil-hames snin precedenti.

Il-provditur tas-servizz ma pprovdix lista ta' tranzazzjonijiet ta' investimenti tal-ilmentatur, izda lista tad-*dividends* u *reinvestments* fuq l-LVMMMPF biss.

Il-provditur tas-servizz ma pprovda l-ebda dokumentazzjoni jew informazzjoni a bazi ta' xiex l-ilmentatur kien jissodisfa l-kriterju ta' tranzazzjonijiet ta' investimenti ta' mill-inqas USD50,000, jew ekwivalenti, qabel l-ahhar hames snin minn meta sar l-investment fl-LVMMMPF.

Wiehed jinnota li hekk kif deskritt fl-*affidavit* ta' Mario Mallia, "*Il-Bank kien għamel pagament ex gratia ulterjuri ta' Ewro0.25 għal kull sehem lil dawg l-investituri li (qabel it-tranzazzjoni) kienu azzjonisti tal-Fond u li Marccus Partners and Mazars Group kienu kkonkludew, wara review li kienet saret fuq l-*

⁶⁹ Report by the MFSA investigation into the sales practices...etc p.10 Bold tal-Arbitru.

*istruzzjonijiet tal-Awtorità ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta (u mhux tal-Bank), li ma kinux jikkwalifikaw bhala 'experienced investors'."*⁷⁰

L-ittra datata 21 ta' Jannar 2013,⁷¹ li intbaghtet mill-Bank lill-ilmentatur tindika, fil-fatt, l-ezitu tal-ezercizzju li sar mill-Mazars. F'din l-ittra gie spjegat li wara r-review tal-fajl tal-ilmentatur mill-Mazars, "... the Bank has decided to make a payment to you, as a former shareholder of the La Valette Multi Manager Property Fund".

Konkluzjoni

- a) Fuq il-kwistjoni jekk l-ilmentatur kienx jikkwalifika bhala *experienced investor* jew le, l-provditur tas-servizz stess accetta l-konkluzjoni tal-Mazars li l-ilmentatur ma kienx jikkwalifika bhala *experienced investor* u hareg, fil-fatt, rifuzjoni lill-ilmentatur skont direttiva li inghatat mill-MFSA. Id-direttiva mahruga mill-MFSA datata l-1 ta' Gunju 2012, f'dan ir-rigward kienet fosthom tispecifica li "*All investors who were not eligible to invest in the La Valette Multi Manager Property Fund as identified from the file review carried out in terms of this Directive shall be eligible for compensation by Bank of Valletta of an amount of €1 per share less any compensation already received*".⁷²

L-Arbitru huwa konxju ta' dan il-fatt. Saret izda kunsiderazzjoni tal-kaz in kwistjoni biex jigi determinat jekk dan kienx kaz ta' *mis-selling* jew le u, jekk fic-cirkustanzi specifici ta' dan l-ilment ikunx ekwu, gust u ragonevoli li l-ilmentatur jittpogga lura fil-pozizzjoni originali tieghu qabel ma sar l-investment fil-LVMMPPF.

- b) F'dan ir-rigward gew ikkunsidrati l-aspetti tal-ineligibilità tal-ilmentatur fl-investment in kwistjoni kif ukoll il-mod u c-cirkustanza ta' kif inbiegh dan l-investment.

⁷⁰ A fol 70

⁷¹ A fol 63

⁷² Ittra mahruga minn Dr André Camilleri indirizzata lic-Chairman tal-BOV.

Mill-aspett ta' bejgh tal-prodott, johorgu b'mod car nuqqasijiet min-naha tal-provditur tas-servizz hekk kif l-ilmentatur sahaq *"li meta ghamilt l-investment, dan kien sar f'25 minuta kollox"*⁷³ fejn *"l-iskrivan, li jien ma nafx x'jismu, ma tani ebda brochure jew prospectus"*.⁷⁴ Dawn l-aspetti ma gewx ikkontestati min-naha tal-provditur tas-servizz.

Wiehed anke jinnota nuqqas ta' kompatibilità mal-oggettiv tal-ilmentatur li spjega li xtaq li jinvesti *"f'xi fund fejn il-kapital ikun sigur u niehu f'tit interessi biex ikun dhul mal-pensjoni,"*⁷⁵ meta l-LVMMPF ma kienx jipprovdi sigurtà fuq il-kapital, u dan anke fil-kuntest li spjega l-ilmentatur li specifika li *"Meta mort il-BOV biex ninvesti xi flus, jiena lill-iskrivan ghidtlu li ma nixtieqx ninvesti f'shares, ghaliex kont digà mort hazin..."*,⁷⁶ u, ghalhekk, hemm anke l-aspett jekk l-offerta jew promozzjoni tal-investment kinitx wahda adattata ghall-ilmentatur.

- c) Min-naha ta' eligibilità, ma inghatat l-ebda dokumentazzjoni jew informazzjoni mill-provditur tas-servizz fuq liema bazi l-ilmentatur kien jissodisfa l-kriterju tal-USD50,000, hekk kif gie spjegat aktar 'il fuq f'din id-decizjoni.

Jekk wiehed ukoll izomm f'mohhu d-definizzjoni b'mod holistika u kompluta hekk kif hi specifikata fid-definizzjoni tal-Prospett Supplimentari huwa ikkunsidrat, izjed u izjed, li ma hemm l-ebda bazi cara, konvincenti u ragonevoli fuq xiex wiehed jista' jqis lill-ilmentatur bhala *"having the expertise, experience and knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved"*, li hija parti principali tad-definizzjoni ta' *experienced investor*, u dan meta wiehed iqis:

- i. ic-cirkostanzi in kwistjoni u n-natura ta' investimenti ohra li kellu l-ilmentatur fejn dan spjega li *"kelli investit f'bonds tal-Gvern u f'tal-MIDI u ma kelli ebda property fund iehor"*,⁷⁷ u fejn anke kien semma li qabel kien ghamel investimenti fil-*Global Fund Plus* u *HSBC Maltese*

⁷³ A fol 902

⁷⁴ A fol 55

⁷⁵ A fol 51

⁷⁶ *Ibid.*

⁷⁷ A fol 902

Assets Fund.⁷⁸ Dawn huma kollha investimenti ta' natura differenti mil-LVMMPF;

- ii. il-profil tal-ilmentatur, peress li l-ilmentatur kien anzjan li kellu livell ta' edukazzjoni baziku "*sat-tielet sena sekondarja*".⁷⁹ Huwa ikkunsidrat ukoll li l-ilmentatur ma kellux l-*expertise* u *knowledge*, fejn matul il-kaz anke hareg li l-ilmentatur ma fehemx l-investment in kwistjoni meta ddeskrivih bhala "*tip ta' kumpless ta' hwienet li l-kera taghhom titqassam kull sitt xhur bejn l-investituri skont l-ammont li tkun investejt*".⁸⁰

Ghalhekk huwa meqjus li ma jistax jigi kkunsidrat li b'xi mod l-ilmentatur kellu l-*"expertise"* u "*knowledge to be in a position to make their own investment decisions and understand the risks involved,*" hekk kif deskritt fid-definizzjoni ta' *experienced investor*.

- d) Barra minn hekk, kif digà intqal, l-*Experienced Investor Declaration Form*⁸¹ tiddeskrivi biss it-tliet kriterji fuq liema bazi l-investitur jissodisfa d-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, izda ma tispecificax u ma tinkludix b'dettall u prominenza l-paragrafu principali u inizjali li minnu titlaq u tizvolgi l-istess definizzjoni hekk kif fil-fatt deskritta b'mod komplut fis-sezzjoni "*Definitions*" fil-Prospett Supplimentari. Dan l-aspett materjali huwa nieqes u jidher li anke fil-prattika gie injorat, jew ma inghatax l-attenzjoni dovuta, meta nbiegh l-istess Fond ghall-iskop tal-eligibilità ta' investitur bhala *experienced investor*.

Huwa, allura, ikkunsidrat li meta l-ilmentatur kien qieghed jiffirma l-*Experienced Investor Declaration Form* hekk kif ipprezentata lilu, l-ilmentatur ma giex infurmat b'mod car u inekwivoku li permezz tal-firma tieghu kien qed jiddikjara li huwa ghandu "*expertise, experience and knowledge*" li jista'

⁷⁸ A fol 51

⁷⁹ A fol 55

⁸⁰ A fol 55 u 902

⁸¹ A fol 67

jifhem ir-riskji involuti u, ghalhekk, jista' jiehu decizjonijiet dwar investment wahdu.

Dan apparti l-fatt li ma kienx hemm bazi fuq xiex wiehed jikkunsidra li l-ilmentatur huwa eligibbli bhala *experienced investor*, hekk kif anke ikkonfermat minn *Mazars* u accettat mill-provditur tas-servizz.

- e) Huwa meqjus li l-provditur tas-servizz kellu jiehu certu mizuri ragonevoli biex jara li l-investitur jissodisfa b'mod konkret id-definizzjoni ta' *Experienced Investor*, u dan ghall-interess tal-klijent tieghu stess li kien qieghed jidhol gewwa *Professional Investor Fund*, u mhux xi fond ghal *retail investors*.⁸² Dan, izjed u izjed, fil-kuntest fejn il-provditur tas-servizz kien qieghed ibiegh prodott immanigjat u mahrug minn kumpanija affiljata mieghu stess (hekk kif johrog minn pagna 26 tal-Prospett Supplimentari tal-LVMMPPF) u fejn wiehed huwa ghalhekk mistenni li jezercita izjed prudenza u diligenza fic-cirkostanzi.
- f) Finalment, hekk kif digà imsemmi, il-provditur tas-servizz kellu l-obbligu li jaggixi "*with due skill, care and diligence*" u fl-ahjar interess tal-ilmentatur hekk kif rikjest minn *Standard Licence Condition 3.03* tal-*Investment Services Guidelines* u, f'dan ir-rigward, huwa meqjus li l-provditur tas-servizz ma gabx evidenza konvincenti u sufficjenti li dan l-obbligu intlahaq hekk kif ragonevolment mistenni fir-rigward tal-ilmentatur, u dan meta wiehed jikkunsidra d-diversi nuqqasijiet ampjament imsemmija hawn fuq min-naha tal-provditur tas-servizz.

Ghal dawn ir-ragunijiet, l-ilment huwa wiehed ekwu, gust u ragonevoli u l-ilment qed jigi milqugh sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-decizjoni.

L-ilmentatur kien investa s-somma ta' €18,000, li minnha inghata lura s-somma ta' €11,756.31,⁸³ mal-Offerta u €3,918.77,⁸⁴ bhala pagament wara *r-review* ta'

⁸² Fis-sezzjoni intitolata "*Important Information*" f'pagna 6 tal-Prospett Supplimentari datat 1 ta' Settembru 2005, hemm, fil-fatt, imnizzel li *PIFs*, jgifieri "*Professional Investor Fund*" huma, fil-fatt, "*Non-Retail Schemes*".

⁸³ A fol 41

⁸⁴ A fol 63

Mazars. L-Arbitru jinnota wkoll li l-ilmentatur ircieva s-somma totali ta' €778.12 bhala *net income* minn *dividend payments* mill-istess investment fl-*LVMMPF*.⁸⁵ Fic-cirkostanzi huwa meqjus li l-ilmentatur ghandu jitpogga lura fil-pozizzjoni qabel ma ghamel l-investment originali u ghandu f'dan ir-rigward jiehu lura s-somma li tibqa' li tammonta ghal €1,546.80.

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru qed jordna lill-*Bank of Valletta p.l.c.* ihallas lill-ilmentatur is-somma ta' elf, hames mija u sitta u erbghin ewro u tmenin centezmu.

Bl-imghaxijiet legali mid-data li fiha l-ilmentatur ipprezenta dan l-ilment sad-data tal-hlas effettiv.

Bl-ispejjez kontra l-provditur tas-servizz.

Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

⁸⁵ A fol 69